

## Ekspонат miesiąca - Marzec 2022 r.

### „Galinder Volkskalender - 1944 r.” (Grajewski Kalendarz Ludowy)

Grajewska Izba Historyczna jako ekspонат miesiąca marca prezentuje „Galinder Volkskalender - 1944 r.” (Grajewski Kalendarz Ludowy). W zbiorach GIH znajdują się jego dwa egzemplarze. Ten prezentowany został przekazany do naszych zbiorów przez Panią Henrykę Ostalską w 2006 r. Ogólny stan zachowania eksponatu jest dobry, głównie okładka jest lekko przybrudzona, zaś grzbiet uległ drobnemu przetarciu.

---

Kalendarz ma formę książkową (127 x 146 mm) i liczy 96 stron oprawionych w kartonową okładkę. Jego wydawcą była firma Reichsnährstandsverlag G.M.B.H. w Białymstoku. Na wewnętrznych stronach poza kalendarzem na poszczególne miesiące 1944 r. znajdują się m.in. także reklamy różnych firm z obszaru Okręgu Białystok (Bezirk Białystok), czarno-białe fotografie i jednokolorowe rysunki, artykuły propagandowe o różnorodnej tematyce oraz polsko-niemiecki słownik obrazkowy. Część informacji i materiałów jest publikowana w dwóch językach niemieckim i polskim. W części kalendarzowej poza datą znajdują się m.in. informacje o wschodzie i zachodzie Słońca i Księżycy, jak również wzmianki o najważniejszych wydarzeniach (sukcesach niemieckich) w ramach toczącej się II wojny światowej.

Prezentowany egzemplarz jest szczególnie interesujący ze względu na kilka znajdujących się w jego wnętrzu adnotacji. Na wewnętrznej stronie okładki wykonano odręcznie zielonym tuszem napis [*J. Korycińska 20/VII-1944 r.*]. Na stronach 1 i 13 odbito podłużną fioletową pieczętkę (35 x 14 mm) z napisem w trzech wierszach [*Bäckerei (piekarnia) / Jan Koryciński / Grajewo*]. Kolejne adnotacje dokumentują tragiczne, rodzinne wydarzenia z okresu okupacji. Są nimi na stronie 8 (miesiąc marzec) zapis [*8 Zostały aresztow... Wiesław i Henryka przez Niemców*] a poniżej [*Wiesław wywieziony*]; na stronie 15 (miesiąc czerwiec) [*22 Henia wywieziona do Niemiec z więzienia białostockiego*]. Ostatnim z napisów jest umieszczona na stronie 37 i jest nim odręczna adnotacja [*powiat Grajewo*].

Adnotacje i pieczętki wskazują, iż właścicielem Kalendarza była zapewne rodzina Korycińskich z Grajewa - Jan Koryciński figuruje w księgach adresowych z końca lat dwudziestych jako piekarz. Jego osoba również w charakterze piekarza pojawia się także w wydawanej przez okupanta radzieckiego gazecie „Nowe Życie” (nr 5 z 25 X 1939 r.). Z kolei jego żona Jadwiga Korycińska od 1928 r. prowadziła przy Placu Kilińskiego 1 sklep z pieczywem. Wymienione w dopiskach osoby Henryka i Wiesław są zapewne tożsame z ich dziećmi. Koryciński Wiesław, ur. w 1925 r. w Grajewie był więźniem obozów koncentracyjnych Stutthof (od 24.03.1944 r.) i Neuengamme (od 14.04.1944 r.). Z kolei Henryka Korycińska podczas okupacji hitlerowskiej działała w konspiracji pod ps. „Kotwica”.